

פימן קנפ

בדבר הב"ד לגרות אם צריך שיהיו
כולם ת"ח

ד' אדר תש"י.

מע"כ ידידי הרה"ג ר' נחמן יוסף גאלדשטיין
שליט"א שלו' וברכה.

בדבר אם צריך שיהיו הב"ד לגרות כל השלשה
ת"ח דוקא. הנה אף שבלשון הגמ' יבמות דף
מ"ז איתא ת"ח אבל ברמב"ם פי"ד מאי"ב ה"ו כתב
ושלשה עומדין ע"ג ולא הזכיר שיהיו ת"ח ומדלא
הקשו עליו נו"כ מגמ' משמע שסברי דלאו דוקא
נקט בגמ' ת"ח אלא משום דבעי שיודיעוהו מקצת
הדינים נקט ת"ו וכהא דמצינו בסוטה דף ז' שאמר
במתני' ומוסרין לו שני ת"ח ומסיק בגמ' שהוא רק
כדי שידעו לאתרויי ביה. וכן הוא במכות דף י' שמה
שאיתא במתני' ת"ח הוא או בשביל התראה להמקשה
או לדבר עמו שלא יהרגנו שדברי ת"ח יותר מועילים
שא"כ אין קפידא בדוקא ת"ח אלא שידעו להתרות

ולדבר, דהא פשוט דשני עדים שאינם ת"ח שראו באחד שהורג את הנפש או הלל שבת והתרו בו שחיוב מיתה. ומש"כ התוס' סוטה אלא גבי התראה בעינן ת"ח אינו לדינא שהתראת סתם אנשים לא תהיה התראה דלא ניתן להאמר זה ככלל. אלא כוונתם שלכן מוסרים ת"ח שידעו להתרות דסתם אנשים אפשר לא ידעו או שלא ישמעו לסתם אנשים שיחשבו המתהרת שאין יודעים. ולכן גם בגרות מה שאיתא בביראת ת"ח הוא רק שידעו מה לומר להגר מקצת המצות וכל מה שצריכים לדבר אמת. ולכן אם גם סתם אנשים ידעו זה מחמת שהת"ח אחד יאמר להם תחלה שני ולכן לא הוכיח זה הרמב"ם.

ואף שהוכיח הרמב"ם שיהיו ת"ח ברפ"ג מטוסה ובפ"ה מרוצח ה"ח הם דעושין זה הביד צריכין למסור ת"ח כדי שדאי ידעו וגם יתקבלו דבריהם אבל בגרות שא"צ לבא דוקא לפני ב"ד שבעיר דהא יכול לבא לפני כל אדם להתגייר שייך רק לומר להם שידעו מה לעשות ואם יודעין רשאין אף שאינם ת"ח. ורק שצריך לעיין מה שהרמ"א הוסיף על לשון המחבר שנקט כהרמב"ם ושלשה עומדים שיהיו ת"ח משמע לכאורה שפליג ומצריך שיהיו ת"ח דוקא. אבל הא א"א לומר ככל שצוטרכו ת"ח דוקא שהרי בימי דוד ושלמה לא קבלו גרים ומ"מ נתגיירו הרבה גרים כמפורש ביבמות דף ע"ט א"כ מוכרחין לומר שהיוסות גירום. כמפורש ברמב"ם פ"ג מא"ב ה"טו' ת"ח ודאי לא היו עושין שלא כהוגן ואם אף רק לתחלה היו צריכין שיהיו הב"ד ת"ח לא היו חושדין אף הדיוסות כשרים לפסוק שאר דינים השייכים לב"ד כמו שלא נחשדו לפסוק שאר דינים יכולים כל שלשה מיראל לגייר רק שצריך לידע אם עשו כדון. ולכן מוכרחין לומר אף להרמ"א שכונתו להשיג רק שהי"ל להוכיח שיהיו ת"ח כדאמר בגמ' משום שצריך שידעו איך לעשות. וטעם הרמב"ם והמחבר שלא נקטו הוא דכיון שפרטו כל הדינים בהכרח צריך שידעו. ולכן לדינא אין קפידא בזה רק שהת"ח היחיד יודע להשנים שמצטרף עמו פרטי הדינים דמילה ונבילה (נודעת המצות וקבלתו).

אך בכלל עיקר הגרות לא נוחה דעתי מזה ואני נמנע מזה לא רק מצד הדין שאין מקבלין לתחלה בשביל אישיות אלא גם מטעם שהוא כמעט ברור כאנו סהדי שלא מקבלת המצות ורק בפיה אומרת שמקבלת ובלא קבלת מצות אף רק פרט אחד הא מפורש בבכורות דף ל' שאין מקבלין אותו. ול"ד להא דשבת

דף ס"ח דגר שנתגייר לבין העכו"ם ולא ידע משבח ואף לא מע"ז ומ"מ היו גר משום דחמם קבל כל מה שחייבין בני ישראל הוא קבלה טובה על כל התורה אף שלא ידע הדינים כלל וכמו שכתבנו על כל א"צ שיודיעוהו כל המצות ובדיעבד שני בלא תדעה כלל כמפורש ברמב"ם ושי"ע סעי' י"ב אבל כשלא קבל אין מקבלין דהו עיקר הגרות וברוב המצות שבמדינה זו שבשביל אישיות אין מקבלין המצות אף כשאומרין בפיהן שמקבלת שהוא מופקר ונשבע דהא לא תחיה עדיפא מבעלה שהוא מופקר ונשבע על כל דיני התורה. אך מ"מ אולי גירות זו תקבל המצות ולכן איני אומר בזה כלום לתת"ח כי יש הרבה רבנים בנוא יארק מקבלין גרים כאלו ופסולא אין לי לומר בזה איסורין אבל אני אנו דעתי נוחה וגם דעת אבא אמרי הגאון זצ"ל לא היה נוחה מה אבל לא אמינא איסורים בזה וכתריה יעשה מה הבנתו ודעתו וכפי הדוחק. וספר איתיעור שהביא כתר"ה לא ראיתי עדין.

ומדין טען על הנכרית ונתגיירה שאסור מדרבנן מסתבר לע"ד להקל בעובדא כוונ ששואה לו כוונ הרבה שנים וכבר כתבתי זה בחושיי ביבמות בסעי' נכון אך שתהיה גירות כדון. ובשטר המחובה צריך לכתוב גירותא דא והכתובה היא רק כסך כתובה אלמנה.

ומה שהעיר כתר"ה שהדין שאם הבע"ז מום צריך הדין לומר שאתה אומר לא נמצא באלו מגלחין ואיך כתב הש"ך שנמצא שם. פשוט לע"ד שהציון דהס"ק הוא בטעות וצריך להיות בסעי' י"א על הדין שצריך הדין לפסוק הדין מיר אחר שיתברר לו ע"ז כתב הש"ך שכן משמע באלו מגלחין וכוונתו לר"י שפשיט ר' יוסף שמנודה נוהג נדויו ברצל מהא שדגין ד"מ ברצל ואי לא ציית משמתנין ליה ודחי אבוי ודלמא לעיוני בדניה והשיב א"כ נמצאת מענה את דינו ומשמע מרשיי שקא על ד"מ וכן מוכרח דא"כ הא אפשר דגין ולא משמתנין בלא ציית. ודפשות הוא אחר גמ"ד דלפרישי הוא קאי אדיום דנפשות הוא אחר גמ"ד דלפרישי הוא קאי אדיום אף ממילא גם דגין ד"ג איירי גם גמר דין ומתהדרין לומר אתו מצפרא וכי'. ומה שהביא באה"ג מסתהדרין לא הוזכר שם אלא בדין וצ"ע. ומה שהביא מאבות פ"ה מ"ח הוא ראייה כדפי' כן רשיי והרמב"ם.

ידידו ומקורו.
משה פיינשטיין

סימן קס

בגרות שלא כדון ולענין קבורה בקברות ישראל

ו אייר תשי"ו
מע"כ ידידי הרב הגאון הפפורטס מוה"ר חיים אלעזרי שליט"א הגאב"ד קענטאן, אהיא.

בדבר הגרות שהיה אצל ראבי קאנסערוואטיווער שלא היה בקבלת מצות כראוי והטבילה לא היתה לפני כולם אלא לפני נשיהם. הנה פשוט שהגרות אינה כלום דהא קבלת מצות מעכב הגרות ואפילו קבל כל דיני התורה חוץ מדבר אחד מעכב כדאיתא בבכורות דף ל'. וגם צריך שתהיה קבלת המצות בפני ג' ומעכב אפילו בדיעבד כדאיתא בש"ך ס' רס"ח סק"ט. ולכן בעצם יש לפקפק על הגרות שיש רבנים שמקבלין הא אנו סהדי ברובן שאין מקבלות המצות כדוחי"ח טפן וגם שלא תהא עדיפא מבעלה היהודי שנתגיירה בשבילו שהיא רואה שגם הוא מחלל שבת ומפסק להרבה איסורין. אך עכ"ז יש מקום לומר שהוא גרות בדיעבד מאחר שאמרה לפני הבית דין שמקבלת מצות התורה ואירע גם כן שמקבלת באמת לכן אולי דינין אף באלו שאין שומרת אח"כ דיני התורה שברור לנו שאף בעת הגרות לא קבלה בלבה. רק כדברים שבלב. אף שלדידי לא מסתבר שבשביל אינו יחידות לסלק תאנן סהדי ולהחשיב לדברים שבלב אבל אולי זהו טעמיהו ויש ע"כ מקום לזה.

ועוד יש מקום לומר טעם גדול דמה שבעלה שנתגיירה בשבילו הוא מחלל שבת ומפסק בכמה איסורין עושה שהיא סברה שאין חיוב כ"כ לשמור המצות וא"כ הוא כגר שנתגייר בין העכו"ם שמפורש בשבת דף ס"ח שהיו גר אף שעדין עובד ע"ז עיי"ש והטעם משום שקבל עליו להיות ככל היהודים שנחשבה קבלה אף שלא ידע כלום מהמצות ידיעת המצות אינה מעכבת הגרות ורק בירע ולא רצה לקבל הוא עובד בגרות דהא א"צ ללמד כל התורה כולה קודם שנתגייר דרק מקצת מודיעין. ולכן אף שהב"ד אמרו לה שצריך לשמור שבת חושבת שהוא רק הדגב בעלמא אבל גם מי שאינו שומר השבת וכדומה טועה לומר שהוא יהודי כגר נמצא שלטענותה קבלה כל המצות שהודי מחייב שהוא גרות אף שמחמת זה לא תקיים עכ"פ המצות. וזהו טעם שיש בה ממש להחשיבה לגירות והוא למוד זכות קצת על הרבנים המקבלים שלא יחשבו עוד גריעי מהדיוסות.

אבל עכ"פ צריכה לקבל המצות בפני ב"ד. ודעאבייס קאנסערוואטיווע מסתמא אין עושיין כן

דהא אין יודעין דיני גרות וגם אינם זכירין לקיים כדון אף אם היו יודעין וממילא חסר קבלת מצות אף הקלה הגרועה שזה ודאי הוא עכוב בגרות. וגם הא ב"ד של קאנסערוואטיווע הם פסולי לב"ד דהם כופרין בהרבה עיקרי הדת ועוברין על כמה לאוין. עיין בחו"מ סי' ו' סעי' ט' ועיין בפ"ת בשם רעק"א דאף בעברה דרבנן פסול לדין ולא צריך הכרזה. וגם הוא כדאי שיעברין על כמה איסורין דאורייתא ואף שלא נתקבל עדות עליהו הוא כאנו סהדי שכל פמי ששם הבויו קאנסערוואטיווע עליו הוא בחוקת מופקר להרבה איסורין ולכפירה בהרבה עיקרים. וכבר בארתי בתשובה אחת שמוחוק לכפירה פסול אף בלא קבלת עדות עליו אף כשנוגע להקל ואין עותהו בדין להאריך בזה. ולכן פשוט שאין הגרות שעשה הראב"י של קאנסערוואטיווע כלום.

וגם אף אם היה בעת קבלת המצות ביום ובב"ד כשר ולא היו ב"ד בשעת קבלתה אף שלתוס' ורא"ש שהיא שיטה ראשונה במחבר שא"צ ב"ד בדיעבד מ"מ הא שנים כשרים בעינן כדי שיהיו עדים כמפורש בש"ך סק"י דהא יודע לכל שהיתה נכרית וצריכין לעדים וכיון שלא ראו הסבילה אין לנו עדים שפבלה וממילא היא בחוקת גיורת. ואין לומר דמה ששלחו נשיהם הוא כידוע להם שפבלה ויהיה כהא שכתבו ה"ח"ס ביבמות דף מ"ה בשם י"מ דכיון דידוע לכל שפבלה כאילו עומדין שם דמי. וכי יודע הוא זה דודאי הא אפשר שלא טבלה או לא טבלה כדון רק שהנשים אמרו שטבלו וכדון והן פסולות להעיד ול"ד להא דתוס' היתה בחוקת שומרת דת. ואף להרמב"ן שהביאו הר"ן והמ"מ בפ"ג מאסורי ביאה ה"ט במה שמתקן דברי הרי"ף ובדיעבד לא פסלינו לורעה דהוא בקבל בפני ב"ד למול ולטבל והלך ומל וטבל שלא בפני ב"ד עיי"ש ודכוונתו דכיון דקבל לעשות נאמן שעשה פשוט דהוא בנתגייר. ושם פסום דרצונו להתגייר באמת יש לתלות חוקה שעשה כקבלתו אבל בנתגייר שלא לשמה אלא לאישות וכדומה שהוא רק מן התכרח שיש ודאי לתלות שאם אך תוכל לומר ולא תעשה כקבלתה תרמה שהרי אין לה רצון להתגייר ואין לה חוקה שתעשה כקבלתה ולכן צריך עדים כשרים לכ"כ ואף בדיעבד צריך שיהיו שנים כשרין לכת"פ וכיון שלא היו שם אלא הנשים היא בחוקת גיורת. (ומש"כ כתר"ה לחלק בין קרובים לעדים לא מסתבר אלא הרמ"א איירי באופן שא"צ נשים לא מקבלין אותו לנכרי או כהא דרמב"ן עדים גאון מכירין אותו לנכרי או כהא דרמב"ן בטבל לשם שמים וקבל עליו בפני ג' לולך למול ולטבל שחוקה שעשה כקבלתו. או כאנו סהדי שפבלה לנדחת אף שאין שם אלא נשים כדאיתא בתוס')

לניקוב בדרך מבה עכס בעובד דרוק רשאין להניח לרופא ליטול משנה מתביצה לברוך לפי שאיזה שנים שחי עם אשתו ולא הלידו לידע אין לרפואתו שיוכל להלילי ידיו.

משה פיינשטיין

סימן ד

בענין לנייד נכרית שכבר נשואה לכהן בערבותא כדי שישאנה מצד שאומרו דאם לא יתירו ישתמד ה"ו

בענין מ"ו כמלו השכיב מעיק יחיד הרב הטון המפורסם כמ"ת מהררי אליהו לענין שליטת רב אב"ד בדעמוטא.

הנהגה בדבר אחד במשפחה חשובה שנשא נכרית ויש לו כבר בנים כמנה ודחקהו כהם ועתה בא ואני שהיא רצה להתגרש וגם לגיד את הילדים ואם לא יקבעו כמחיר אותם שהיא ישתמד וזאת סגן שאמרו בגיורת אם יש לגיירה כדי שלא ישתמד? לע"ז אינו ראה בזה מקום לומר דבשלמא אם היה הוא יוכל לגיירה בעצמו ולישאנה הנידון היה אם ירהקוה בשביל חסא זה שנושא גיורת כשיש לזושי שישתמד היה תלוי זה הדין שהביא הט"ז ירד סימן של"ד סק"א שלפסקי טורארי שפסק כן הרמ"א בגין לפי שזיב נתי אפי' כשיש לחוש שפי' כן יבא לתרבת רעה הט"ז חולק עם התחתי' סימן טכ"ב פסקי טורארי וכן משמע שטורב הגר"א שצ"ח לגב דקדושתו ולא הזכיר שיש חולקין אבל הבא אפשר שכרע יודו דאין להמשתפה לרחוקי כי טעם פסקי טורארי והרמ"א הוא כדאיתא בנה"כ דהא מכין דין ביד הוא שכנין אותו אין לחוש דאליכ' בטלה דין ישראל וזה לא שייך בקרבן ורחוק של בני המשפחה שאינן דין ביה אבל הוא צריך לגרות שידעקו ביד לזה הם אין להם לחסא אפי' חסא קטן שהוא לסייע שישא טען גיורת בשביל שלא ישתמד הוא אין אומרים לאדם חסא בשביל כדאיתא בת"ש שלא יעשה איסור חמור כמשמע כדאיתא בת"ש שנת דף ב' ונפסק כן במג"א סימן רנ"ד ס"ק כ"א ע"ש. ורק בישראל שמתיר לישא גיורת יש להקל לכדי לגייר אפי' שהוא לשם אישות משום שאין זה איסור ביד שרדי ביד הדיעות היו מקבלין

כדאיתא ברמב"ם פ"ג מאי"ב הט"ז ע"ח כמ"ם וגם הכ"ם לא מליג אלא שהוא הבין שהמ"ם מתיר לפי שאינו סמוכין לקבלם וע"ז כתב שאף שאנו הדיעות אנו אין מקבלין אבל ודאי גם המ"ם לא יטעה בזה דאיהו חלוק יש דהסמכין לא יקבלו ואנו שעושין בשליחותיהו יקבלו וכוונת הדיעות הם אנשים שאינם ת"ח וזה מדה גם הכ"ם וכסורים להיות ביד לגרות אין כאן מחלוקת לדינא. האם היה זה איסור לא היו אף חסם אנשים שאינם ת"ח עוברים על איסורים אלא שהוא דבר צריך להתרחק מזה ולכן הדיעות שאינם ת"ח לא חששו לזה. ולכן כשיש לחסא שיעבר על איסור חמור יש להקל לקבל לגייר. אבל בסגן שהא דבר אסור ממש אין להתקק אפי' כשיש לחסא שישתמד ח"ו כיון שהוא פושע.

הנהגה לבד זה הוא אפי' שהמתגרש לשם אישות נפסק הלהב ביבמות דף כ"ד שהוא גר וכן הוא ברמב"ם וש"ע מ"ם ודאי בעינן שקבל מצות דא גר שלא קבל עליו איהו מצוה אפי' שקבל עליו שאר כל המצות אינו גר כדאיתא בכבודו דף ל' אפי"ג דאיתא שם רק אין מקבלין אותו וכן הוא ברמב"ם בחבור וכוון השג"ח בברייתא זו גיכ' כלשון אין מקבלין והוא דין דביעבר כדאיתא שם כל סגן שאינו מודה בה אין לו חלק בכוננה וכתב הרמב"ם בפ"א דבכורים ה"א שאין נותנין לו מנהגה מן היינו מביד מתנות כהונה וכן לא כתב בפ"י מטמאי טר"ם ה"ב שביעבר הוא בדין חבר למה שקבל משמע דאפי' בדיעבר אין לו דין חבר. וכ"כ הוא בעמ"ס שלא קבל עליו דבר אחד אין מקבלין שהוא גם בדיעבר שאינו גר ואפי' שא"צ שילמד לידע כל התורה קודם שמתגרש. וגם שהוא גר בדיעבר אפי' שלא הודיעו אפי' המקצת מצות קלות חמדות צריך להודיע כדאיתא ברמב"ם פ"ג הי"ז ובש"ע סימן רס"ח סעיף י"ב ומפורש בשבת שאפי' שלא ידע מאיסור ע"ז הוא גר בדין ס"ח בני שנתגרש בין הנכחים חייב על הרם אחת ועל ההלב אחת ועל ע"ז אחת. מ"ם קבלה לקיים כל המצות שזיבין בהם ישראל צריך לקבל וזה מעכב הגרות. אך לכאורה יקשה משבת דף ל"א ממה שקבל הלל לנהג שאמר שבעל מה אינו מאמינן נהי שפרשי שהיה הלל מוכתש שאחר שילמדנו יסמוך עליו מ"ם הוא עתה כששכל לא קבל עדיין תורה שבע"ס שאינו כלום ולא תווכר שהצריכו לטובל אחר שלמדו וקבל עליו. ואיך משמע שאינו מעכב אלא הוא דין דלסתתלה ולכן כיון שידע שלבסוף יסמוך עליו קבלו גם בתחלה. אבל

הט"ז שירוגלו לקבל עליו דל"ד הא לתוך מדבר אחד שלא היה טורח בחורה שבע"ס אלא שלא היה מאמין שהיא ממי הגבורה. שלכאורה אין לזה באור ודיוק לטרש שכונתו דמצד קבלת המצות קבל גם העכ"ס שידע שיש תורה שבע"ס אך לא האמין להצמי תרור בשמאי והלל שדבריהם הוא התורה שבע"ס שנאמרה מפי הגבורה. ומה שלא ידע ממילא אך לקיים איהו מצות אינו מעכב הגרות כדכתבתי לעיל משבת דף ס"ח שהוא רק חסרון ידיעה ולא תהיון קבלה אך מ"ם אם לא היה יודע הלל שאמ"כ יסמוך עליו לא היה מקבלו דאין לגייר גר שלא יקיים אח"כ המצות אפי' אם יהיה מחמת שלא ידע והצדק רש"י לומר שהיה מוכתש שאמ"כ יסמוך עליו ונצטרך לומר בגר שנתגרש לבין העכ"ס שהיה לעני ביד הדיעות או שהיו מקוים שבקרוב יבא למקום ישראל שידע ויקיים. ונמצא שמפורשי רביה עקלה קבלת כל המצות אפי' רק תוך מדבר אחד אינו גר כדכתבתי.

ואיך אפי' אם גיורת זו תקבל עליה כל המצות ממש נמי הא לא קבלה עליה איסור זו מלהנשא לכהן שהיו האיסור איכא גם על האשה כדאיתא ביבמות ת"י מ"ד אמר רבא כל היכא דהוא מתהר היא מוהרת. איבאר דאיכא שיטת הר"א בתוס' נדרים דף צ' שהאשה אינה מוהרת אבל היא שיטת המנהג והתוס' הקשו שם עליו מהא דרבא ועיין בנבוכ"ק אה"ע סי' ע' דגם הר"א מודה כוונה דנאמרה בהך פרשה דלא יבשת דף ס"א היא מוהרת גם להר"א. ורק להתראב"ד פ"ח מאי"ב שגיורת אינה משום זונה אלא מקרא דבתולת מורע בית ישראל אינה מוהרת להר"א לנ"ב. וגם יש עוד באורים בשיטת הר"א שהוא בכלל ענין אחר. עכ"פ בכל אופן לדינא אין לסמוך על שיטת הר"א והיא מוהרת ונמצא שלא קבלה איסור זה שרדי רק בשביל לינשא לכהן זה היא מתגרשת וכיון שלא קיבלה דבר זה אינה גיורת כלל. לבד מה שאף שתאמר בפיה שמקבלת המצות הוא כמעט דבר ידוע שאינה מקבלת ולא תשמור את המצות כיון דתאמר שבעלת הוא עובר על כל המצות ולא תהיה עדינא ממנו.

אבל מה שעומד לנגדי הוא דיבמות דף מ"ה: בענין ד"ח בר אמי טבלה להתיא עכ"פ לשם אנתא א"ר יוסף יכילנא לאכשרי בה ובברתה נהי מ' לא טבלה לנדויה

ונמצא שאף שקבלה כל המצות לא קבלה איסור זה מלינשא לעבר ומ"ם תירא גיורת הוא כפ"ד לפי להא דעובדא דידן. ואפי' אם נישא דאידעיה חסם שלא ידע איסור עבר וכוון שקבלה חסם שהוא כל המצות שישאל מחויבין הא מתעיל אפי' בלא ידע המצות כדלעיל מהא דשבת דף ס"ה. עכ"פ הא אין להעיל ברא דעבדיה דרביא דתנניה. רק כדי לינשא לעבר זה כמפורש ברש"י שם שהיה גיורתה שלא לשם חסם אלא לשם אישות ולהנשא להעבר. שם היה היה ידוע שהיא אסורה לו לא היה מתגרש כלל היה קבלה בעצות שאין להחסיב זה לקבלה וגם כיון שידוע שנתגרשה לשום אישות לינשא להעבר ורי הוא ידוע שבטחם קבלת מצות שלה אין איסור זה דעבר בכלל. אבל בחודשי ליבשת בארתי מה דבר דהש שהתחיל לנהוג בדרכי ישראל וידוע מה שהא כקבלה ובארתי שהו שיטת הרמב"ם בגרין מאי"ב ה"ח בגיורת שראינה נהגה בדרכי ישראל תמיד שהיו כראיתו כדי על קבלת המצות ועל הסבילה הארצתי שם טובא להניח דבר זה ואפי' עתה צליל עתה להאריך בה. ובאופן זה היה עובדא דאסבילה לשם אנתא דמה שראשט טהנת בדרכי ישראל ראינו תהא קחם סראינו סודה עם העבר כמנהג. ולכן נעשית גיורת נבדה בצד החוקי והוב איה נאמנת לומר נע החוקי שלא קבלה איסור עבר. ואפי' אם הוא נאמנת יהיה זה כדברים שבלב שאינם כלום כיון שראיתו היה ראית גיורת נבדה. ולכן לא שייך זה לעובדא דידן שצריכה לגייר עתה שכלילה וקבלת מצות שאפי' אם תקבל חסמא ורי הוא כידוע שאינה מקבלת איסור זה מלהנשא לכהן שאין עתה כלום.

ומה שהביא כמ"ה ממסר מלמד להעיל סבא לגייר להעיל הכהן מאיסור חסד דאורייתא הי"ב וישאר באיסור לא. לא טפן לי הא אדרבה כשיצויה ולא תשמור המצות יעבור על איסור זה הוא חיוב כרת ובשלא תגידה אין בה איסור בה דאורייתא אלא מדרבנן משום נסרי. רק שאינם הלא דלא תתחנן כיון שהוא דין הנהגה אפי' אם דר בקרב יתרוים יש להחסיב זה כמשה"ס שכתב מוגעין בו שיש ביה גם ותרנ נע כרת ויש ר"ה כרת דדברי קבלה שאמר בסנהדרין דף מ"ב ואם דר בקרב נכדים אין זה מרסיא והי רק הלא דלא תתחנן. אך אולי דבלא דתנניה שאיכא תרי לאיין לא דלא מתחנן ולא דונה והרמב"ם כתב בשי"ב מאי"ב ה"ז ש"ח שיהיה כמנהג אולי חסד

סימן קכה

איך להתנהג מנהלי המקוה כשרוצים
הקאנסערוואטיוון להטביל גרים בהמקוה

י"ג ניסן תשכ"ב.

מע"כ ידידי הנכבד מאד ירא ה' מרבים מר ד"ר
מו"ה ר' שמעון עסקאוויץ שליט"א.

הנה בדבר המקוה שנבנה ע"י העוסקים לשם שמים
כדי שיהיה בנקל לשמור הטבילה בזמנה ושלא
יצא ח"ו מכשול לבנות ישראל כשיצטרכו ליסע
למרחוק, ונעשה שאלה איך להתנהג כשרוצה רב
מהקאנסערוואטיוון להטביל שם גר וגירות אשר כמעט
ברור שאין עושין הגרות כדין אבל כשלא יניחום
יש לחוש למחלוקת, הנה בעצם כל עניני הגרות אף
אלו שעושין רבנים כשרים אין דעתי נוחה מהם וכן
ודאי רוח כל חכמים אינה נוחה מהם דהרי גרותן
הוא לשם אישות, ואף שבדיעבד הם גרים הוא דוקא
כשקבלו לקיים כל המצות והרי כמעט שידוע שרובן
אף שאומרין שמקבלין מצות הוא רק לרמות את
הב"ד וכדחזינן שסופן מוכיח שאינם מקיימים המצות,
וכ"ש הגרות שעושים הקאנסערוואטיוון שאין בודקים
כלל בזה וגם הא הרבה דיני התורה שאף הם בעצמם

שקורין אדאפט
שכן אמרו להם
להם אינם שו
של יהודים, ו
מאחר דרוב ה
שיש בהם ו
קאליפארניא ע
מעט מזעיר, ו
יהודים. ולכן ו
לקבלו ללמוד
ב"ד.

והנה אם
גם להטיף דו
שבמדינה זו א
כי גם הנכרי
המילה והם מי
הטפת דם ברי
שם שנסתפקו
חשבו כלום לו
נימול להתנהג
לפני ב"ד באנ
להיות ב"ד ו
שיטבילוהו לגר
מטבילין אותו
ולא אמר מלין
אף שצריך שתה
ואף שאולי יש
המילה האמינו
דצריך הטפת דו
איו לחוש להצח

אין מקיימים ולא ידרשו מהגרים שיקיימו יותר מכפי
שהם עצמם מקיימים. ולכן אף שאם בא רב כשר
עשות גרות לא שייך שמנהלי המקוה לא יניחו לו,
כיון שרב מורה הוראה עושה אין להם לבדוק
אחריו ויש להם להחזיק שמסתמא עושה כאן לכה"פ
לענין שיהיה גר בדיעבד, ועל מה שעושה לכתחלה
מסתמא יש לו טעם שרשאי ובמה שלא איכפת לו
להתחשב הדיוט. אבל אחר הקאנסערוואטיוון הא
ודאי יש לחוש שעושין שלא כדין שמקבלין אף בלא
קבלת מצות וגם עצם המילה וטבילה הם עושין שלא
בב"ד כשר, ולכן מן הראוי היה שלא להניחם להשתמש
במקוה זו לגרות שלהם. אבל צריך לראות שיהיה
באופן שלא יהיה מזה מחלוקת דהיינו ליעץ אותם
שיקחו רב מומחה אשר יצרף לו עוד שנים כשרים,
שמסתבר שלא יקפידו אם אין חושבין אותן לרב
מומחה, שהרי אף מן הרבנים הכשרים יש הרבה
שאין מחזיקין אותן למומחים וגם הם עצמם אין
סוברין שהן מומחין ואין להם להקפיד. ואם לא יקבלו
עצה זו ויאמרו שהם עצמם מומחים אז יש חלוק
דלאו שנתנו מעות על בנין המקוה א"א למונעם
ואין למנהלי המקוה שום אחריות על מעשיהם, אבל
לא לו שלא נתנו מעות על הבנין ואין יכולין לתבוע
בטענה שיניחו אותם אין להניחם כי לא שייך בזה
איבה ומחלוקת שיכולים לומר להם שרק לנשים
נעשה לכל הרוצה לטבול אבל לשאר צרכים הוא רק
לא לו שנשתתפו בהבנין.

ידידו,

משה פיינשטיין

את עצמך וא"א נאמן לפסול את בניך" ובכלל כאן שבעצמה טוענת שהיא יהודיה, אין
מה לחוש ולדון רפ"!

כמה מהלכות גירות

רס"ב] במשך סידור ענין גירות אחת, שאלתי את רבינו כמה שאלות בשביל הב"ד רפ"ז.
הנה היה פעם גירות להאשה, גירות קונסרבטיבי, האם יש להחשיב זה כספק גירות או
לא? והשיב רבינו שאם הקונסרבטיבים האלו היו באמת מחללי שבת, אפיקורסים,
אז בוודאי אין מעשיהם כלום, דצריכים שיהיה ב"ד של אנשים כשרים.
ושאלתי, הלא מוצאים שהכותים, למ"ד שהם גירי אמת, כן נחשבים כגרים אף שלפי
פשטות התנ"ך נתגיירו ע"י ב"ד של יהודים, עובדי ע"ז, מהעשרת השבטים?
והשיב רבינו נצטרך להגיד שנתגיירו ע"י אנשים כשרים, ומה לך להביא הוכחות מהתנ"ך,
רק הגמרא יכלה להזכיר דבר זה כראיה.

וממילא, אמר רבינו, אם היה ב"ד של פסולים, אז אין הגירות כלום. רק אולי יש
להסתפק דאפשר לא היו ב"ד של פסולים, דיש אנשים, בעצם דתיים ומאמינים,
שמחמת דוחק פרנסה מקבלים משרה כרבנים אצלם, ואפילו אם למדו בסמינר שלהם,
אולי בעצמו כן מאמין. ולפיכך למעשה, אם זה אפשר לברר, תבררו. ואם קשה לברר, אז
אולי שייך להגיד השערה, שאם זה בכפר או עיר רחוק מעיקר ישוב היהדות הדתי מסתמא
אין להסתפק, בוודאי אינו כלום. ואם זה בעיר שיש בו ישוב דתי, נו, אזי כן יש ספק.

ברכה על גירות

רס"ג] ואז שאלתי לגבי אם יש לברך על טבילה זו. ואמר רבינו הנה אם תתברר שאין
באמת ספק, בוודאי יש לברך. ואם לא, נו, אע"ג שעדיין תעשה מעשה אחת
שלימה, עם קבלת מצות, מ"מ לא תברך. ושאלתי מהו נוסח הברכה, והשיב "על הטבילה"
אין צורך להזכיר "על טבילת גרים".

וסיפרתי לרבינו שלמעשה יצא שהאשה טובלת ביום שמיני ל"ז' נקיים" שלה, ואמר
רבינו שא"כ, אף שברגיל אין מתירים אשה לטבול לנידותה ביום, מ"מ בזה
כמובן מאחר שטובלת, מועיל, מאחר שזה יום השמיני, וא"כ מוצדק טענתי, שיכולה
לברך ממה נפשך, דאם הועיל גירותה הקודמת, טובלת עכשיו לנידותה, ואם לא, טובלת
לגירותה, דהברכה הוא אותו ברכה, על הטבילה!